

Richtlijnen fase 1

Kindvriendelijkheid van het beleid in kaart brengen

In een eerste fase wordt op basis van een quickscan, diepgaande focusgesprekken en cijfermateriaal de kindvriendelijkheid van het beleid in kaart gebracht. Gemeentelijke diensten, kinderen en jongeren en andere belanghebbenden krijgen hierin een stem. De thema's hebben betrekking op de volledige leefwereld van kinderen en jongeren: welzijn, ruimte, mobiliteit, milieu, gezondheid, vrije tijd, onderwijs... Het is een diepgaande analyse door middel van verschillende methodieken.

Voor je verder leest:

- Met 'gemeente' bedoelen we 'stad of gemeente'
- Deze tekst is bedoeld als ondersteuning voor steden en gemeenten die de toolkit kindvriendelijke gemeente doorlopen.

Snel naar...

1. [Startvoorwaarden](#)
2. [Kindvriendelijkheid van het beleid in kaart](#)
3. [Prioritaire thema's kiezen](#)

Startvoorwaarden

Om aan deze eerste fase te kunnen starten, moeten een viertal minimumvoorwaarden vervuld zijn om een succesvol resultaat mogelijk te maken.

1. **Analyse als deel van een proces:** de keuze om de analyse uit fase 1 aan te vatten, impliceert nu reeds de beslissing om het verdere traject ook af te leggen, dat zal landen in de opmaak van een strategie met duidelijke beleidskeuzes.
2. **Gedragenheid binnen de gemeente:**
 - Op politiek vlak via instemming van het college van burgemeester en schepenen bij start van project. Later zal het college mee beslissen welke thema's meegenomen worden in het belevingsonderzoek (fase 2), hoe de finale strategie kindvriendelijkheid eruit ziet (fase 3) en wie het mandaat krijgt om te waken over de uitvoering ervan.
 - Gedragenheid bij de gemeentediensten door één of meerdere gangmaker(s) binnen het managementteam.
3. **Beleidsoverschrijdende verantwoordelijkheid:** kindvriendelijkheid is niet enkel een taak van jeugdambtenaren. Om dit te realiseren moet de gemeente bewaken dat een brede gedragenheid en een voldoende groot mandaat voor de opvolging van de strategie

gegarandeerd zijn. Dit kan door te werken met een strategisch platform kindvriendelijkheid, waarin alle beleidsdomeinen vertegenwoordigd zijn en waarin zowel ambtenaren met strategische als ambtenaren met uitvoerende profielen opgenomen zijn.

4. **Participatie van alle doelgroepen:** kinderen en jongeren tot 18 jaar, georganiseerd of niet-georganiseerd of anders georganiseerd, en hun ruime omgeving worden betrokken in de eerste fase: ouders, begeleiders, leerkrachten, middenveldorganisaties en alle gemeentelijke diensten.

Kindvriendelijkheid van het beleid in kaart

In deze eerste fase schuiven wij een combinatie van drie analysemethoden naar voor om kindvriendelijkheid in kaart te brengen.

Data-analyse

Bestaand **cijfermateriaal** kan een eerste zicht geven op de kindvriendelijkheid van het beleid. In het verzamelen van data hou je best rekening met verschillende thema's: welzijn, wonen, veiligheid, onderwijs en leren, vrije tijd, mobiliteit, milieu, gezondheid, ruimtelijke planning en ruimte en participatie en burgerschap.

Het cijfermateriaal vinden we vooral terug in de Gemeente- en stadsmonitor¹ en eigen cijfermateriaal van de gemeente. Hou er wel rekening mee dat deze bronnen vaak de totale bevolking omvatten en geen aparte focus leggen op kinderen en jongeren.

Hou bij het selecteren van relevant cijfermateriaal rekening met volgende criteria:

- Ga op zoek naar cijfers die aanleunen bij de thema's en vragen uit de quickscan;
- Maak bij voorkeur gebruik van cijfers die zich toespitsen op de doelgroep van kinderen en jongeren. Ga bijvoorbeeld op zoek naar statistieken over GAS-boetes die uitgeschreven worden naar minderjarigen, in plaats van enkel te informeren naar de algemene cijfers;
- Houd je voornamelijk bij pure cijfers, en laat plannen en ambities dus niet de bovenhand nemen (bv. de ambitie om de huidige legislatuur een speelweefselplan op te maken).

Naast het in kaart brengen van pure cijfers, schuiven wij ook een set **kwalitatieve beleids-indicatoren** naar voor (gebaseerd op het Kinderrechtenverdrag). Hiermee breng je in kaart in welke mate verschillende methodieken en strategieën om te werken aan kindvriendelijk beleid reeds in meer of mindere mate aanwezig zijn.

Quickscan

Vragenlijst

De analyse van bestaand datamateriaal combineren we in de eerste plaats met een eigen vragenlijst. De vragenlijst bevat meer dan 60 stellingen die peilen naar de inschatting van de respondenten op de aangegeven thema's. Deze vragenlijst is gebaseerd op de internationale toolkit die Unicef hierrond ontwikkelde.

Alle gemeentediensten, jongeren en andere belanghebbenden vullen de vragenlijst in. Die is digitaal beschikbaar en wordt zo breed mogelijk verspreid onder relevante respondenten. Hoe meer respondenten deze vragenlijst invullen, hoe vollediger het beeld.

¹ <https://gemeente-en-stadsmonitor.vlaanderen.be/>

Aangezien de vragenlijst vragen over de volledige leefwereld van kinderen en jongeren en alle beleidsdomeinen bevat, zijn de respondenten vrij om enkel stellingen te beoordelen waar ze zich vertrouwd mee voelen. Indien een vraag slechts wordt beantwoord door een zeer klein aantal respondenten, wordt ze niet opgenomen in de analyse.

Wat is een minimum om mee te nemen? Volledige tabellen met vermelding van enkele opvallendheden:

- Ofwel als een grote meerderheid een negatieve beoordeling geeft;
- Ofwel die vragen waar een grote verdeeldheid bestaat tussen de respondenten;
- Ofwel vragen waar een groot verschil bestaat tussen de antwoorden van respondenten die de vragenlijst invullen vanuit professionele betrokkenheid en respondenten die invullen vanuit niet-professionele betrokkenheid.

Afhankelijk van de gemeente en de specifieke context zal ook een analyse volgens deelgemeente, wijk, geslacht, leeftijd... relevant zijn.

Controlegesprekken bij kinderen en jongeren

Voor kinderen en voor jongeren zijn er aangepaste vragenlijsten. In deze eerste, grotendeels kwantitatieve, fase kiezen we er voor om van kinderen en jongeren signalen op te vangen rond alle beleidsdomeinen en deze naast de respons van volwassenen te leggen.

De vragenlijst die we gebruiken voor deze controlegesprekken is gebaseerd op de survey die aan de volwassenen (vanaf 16 jaar) wordt voorgelegd en die hierboven beschreven staat. Het achterliggende idee is een frisse blik van kinderen en jongeren te krijgen op deze thema's. Je moet dus niet de resultaten van de vragenlijst toetsen bij kinderen en jongeren, wel een andere vragenlijst afnemen/bespreken en beide resultaten naast elkaar leggen.

Methodisch probeer je dit best in een georganiseerd verband te doen, samen met hen, in kleinere groepjes. Alleen het laatste deel van de vragenlijst vullen kinderen en jongeren best individueel in. Er worden in dit deel immers persoonlijke vragen gesteld. Kinderen en jongeren kunnen zich bijvoorbeeld bedreigd voelen om in groep aan te geven dat ze gepest worden.

Focusgroepen

Minstens volgende focusgroepen gaan het gesprek aan op basis van de resultaten van de data-analyse en de vragenlijst:

- Gemeentediensten;
- Jongeren;
- Andere belanghebbenden/middenveld (verenigingen, scholen...).

Tijdens deze gesprekken toets je vooral de grootste opvallendheden: stellingen waar veel tegenspraak over bestaat, thema's die wat stof doen opwaaien... Het is het interessant om via een discussiemethodiek meerdere of alle thema's aan bod te laten komen.

Het doel is in de eerste plaats een verhaal te bouwen rond de cijfers. Bijvoorbeeld: als 70% aangeeft ontevreden te zijn over de samenwerking van de welzijnsdiensten kan dit voor de ene te maken hebben met onwetendheid over bestaande overlegorganen, voor de andere frustratie over de werking van die organen en voor een derde nog helemaal iets anders.

Prioritaire thema's kiezen

Op basis van alle informatie uit de data-analyse, de quickscan en de focusgesprekken worden per thema **beleidsuitdagingen** geformuleerd, waar het bestuur mee aan de slag kan.

Op basis daarvan kiest het het gemeentebestuur welke **prioritaire thema's** het verder wil uitdiepen in fase 2, het belevingsonderzoek bij kinderen en jongeren. Het zijn die thema's waarvan uit de analyse blijkt dat ze het meest 'prangend' zijn. Sommige prioritaire thema's lenen echter zich minder tot bevraging (bijvoorbeeld een capaciteitsproblematiek van de kinderopvang), wat niet wegneemt dat er in de strategie uiteraard ingespeeld zal moeten worden op deze uitdagingen. Het bepalen van prioritaire thema's gebeurt door bespreking op het strategisch platform en op het managementteam. De uiteindelijke keuze ligt bij het schepencollege.